

Секція: Бухгалтерський облік, аналіз та аудит.

Артеменко Н. В.

ст. викладач кафедри економічного аналізу та обліку

Національний Технічний Університет

«Харківський Політехнічний Інститут»

м. Харків, Україна

ЗМІНИ ОБЛІКУ АМОРТИЗАЦІЇ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ УСТАНОВ ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРА

Основні засоби - матеріальні активи, які утримуються для використання їх у виробництві/діяльності або при постачанні товарів, виконанні робіт і наданні послуг для досягнення поставленої мети та/або задоволення потреб суб'єкта державного сектору або здавання в оренду іншим особам і використовуються, за очікуванням, більше одного року. Об'єктом амортизації є вартість, яка амортизується.

Особливістю бюджетних установ є те, що основні засоби не створюють матеріальні блага. На відміну від комерційних і виробничих підприємств, у бюджетних установах нарахований зносе створює резерв для відновлення основних засобів.

Не підлягають амортизації земельні ділянки, музейні фонди (пам'ятки культурної спадщини національного або місцевого значення, які внесені (підлягають внесенню) до Державного реєстру нерухомих пам'яток України, унікальні документи Національного архівного фонду України, які внесені (підлягають внесенню) до Державного реєстру національного культурного надбання, які зберігаються в бібліотеках згідно із Законом України «Про Національний архівний фонд та архівні установи», рідкісні та особливо цінні документи та колекції, які є частиною бібліотечних фондів, що внесені (підлягають внесенню) до Державного реєстру національного культурного надбання України, тощо як об'єкти з невизначеним строком корисного

використання), піддослідні тварини, багаторічні насадження, що не досягли експлуатаційного віку, природні ресурси, незавершені капітальні інвестиції.

Нарахування амортизації здійснюється протягом строку корисного використання (експлуатації) об'єкта основних засобів при визнанні цього об'єкта активом (при зарахуванні на баланс) і призупиняється на період його реконструкції, модернізації, добудови, дообладнання та консервації. Також амортизація не нараховується на об'єкти основних засобів, доступ до яких обмежений у зв'язку з тим, що вони перебувають на тимчасово окупованій території та/або на території проведення антитерористичної операції.

Після визнання втрат від зменшення корисності об'єкта основних засобів нарахування амортизації здійснюється виходячи з переглянутого строку його корисного використання (експлуатації).

При визначенні строку корисного використання (експлуатації) об'єкта основних засобів враховуються такі чинники: очікуване використання об'єкта основних засобів суб'єктом державного сектору.

Використання оцінюють виходячи з очікуваної потужності або фізичної продуктивності об'єкта основних засобів; очікуваний фізичний знос, який залежить від інтенсивності використання об'єкта основних засобів, якості сервісного обслуговування; моральний знос, який виникає внаслідок змін та вдосконалення виробництва або від зміни ринкового попиту на продукт чи послуги, що надаються об'єктом основних засобів; правові або подібні обмеження на використання об'єкта основних засобів.

Вартість об'єкта основних засобів розподіляється на систематичній основі протягом строку його корисного використання (експлуатації) шляхом нарахування амортизації на дату балансу. За рішенням керівника суб'єкта державного сектору у розпорядчому документі про облікову політику може бути передбачено нарахування амортизації на річну дату балансу. Місячна сума амортизації визначається діленням річної суми амортизації на 12. Нарахування амортизації починається з місяця, наступного за місяцем, у якому об'єкт

основних засобів став придатним для корисного використання та введений в експлуатацію.

Нарахування амортизації припиняється, починаючи з місяця, наступного за місяцем вибуття об'єкта основних засобів, переведення його на реконструкцію, модернізацію, добудову, дообладнання, консервацію.

При вибутті об'єкта основних засобів суб'єкт державного сектору нараховує амортизацію в місяці його вибуття.

Амортизацію основних засобів (крім інших необоротних матеріальних активів, амортизація вартості яких здійснюється за методом, визначеним у пункті 7 цього розділу) суб'єкти державного сектору нараховують із застосуванням прямолінійного методу [1].

Амортизація необоротних матеріальних активів, зазначених у підпункті 3.2 (крім підпункту 3.2.7) пункту 3 розділу II цього Національного положення (стандарту), нараховується в першому місяці передачі у використання об'єкта необоротних активів у розмірі 50 відсотків його первісної вартості та решта 50 відсотків первісної вартості — у місяці їх вилучення з активів (списання з балансу).

Переоцінка таких необоротних матеріальних активів, що перебувають у використанні(експлуатації), не проводиться. Суму нарахованої амортизації суб'єкт державного сектору відображає збільшенням суми зносу основних засобів та витрат.

Порядок і принципи нарахування амортизації на основні засоби та інші необоротні матеріальні активи у 2017 році не змінились. Ці питання врегульовано в розд. IV НП(С)БО 121 та розд. V Методрекомендацій Основні засоби.

Варто приділити увагу відображенню в бухгалтерському обліку нарахування амортизації, оскільки Планом рахунків № 1203 уведено нові субрахунки.

Так, для обліку й узагальнення інформації про нараховану протягом звітного періоду амортизацію, визнані втрати від зменшення корисності

(відновлення корисності) та суму зносу (накопичену амортизацію) необоротних матеріальних і нематеріальних активів, що підлягають амортизації, призначено рахунок 14 «(Знос (амортизація) необоротних активів».

Залежно від виду необоротних активів у складі рахунка 14 передбачено такі субрахунки: 1411 «Знос основних засобів»; 1412 «Знос інших необоротних матеріальних активів»; 1413 «Накопичена амортизація нематеріальних активів»; 1414 «Знос інвестиційної нерухомості»; 1415 «Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів».

За кредитом цих субрахунків відображають нарахування амортизації, коригування суми зносу (накопиченої амортизації) при дооцінці необоротних активів та визнання втрат від зменшення корисності необоротних активів.

За дебетом субрахунків відображають зменшення суми зносу (накопиченої амортизації) в результаті списання необоротних активів, коригування суми зносу (накопиченої амортизації) при уцінці необоротних активів, відображення вигод від відновлення корисності необоротних активів.

Відповідно до п. 8 розд. V Методрекомендацій Основні засоби суму нарахованої амортизації установи відносять на збільшення суми зносу необоротних активів та витрат. При цьому облік сум нарахованих амортизаційних відрахувань основних засобів, інших необоротних матеріальних активів та нематеріальних активів слід вести на субрахунках 8014, 8114 «Амортизація».

За дебетом цих субрахунків здійснюють нарахування амортизації, а за кредитом - списання на субрахунок 5511 «Фінансові результати виконання кошторису звітного періоду» при закритті рахунків витрат [1].

Теоретичні і практичні засади обліку амортизації основних засобів установ державного сектора необхідно удосконалювати. Перехід до нових стандартів бухгалтерського обліку в державному секторі дозволить максимально зблизити фінансовий облік бюджетних установ з обліком суб'єктів підприємницької діяльності.

Література

1. Матвєєва В. Основні засоби: опановуємо новий План рахунків / Матвєєва В. - Видавничий будинок «Фактор», «Бюджетна бухгалтерія».- № 2.- 2017.